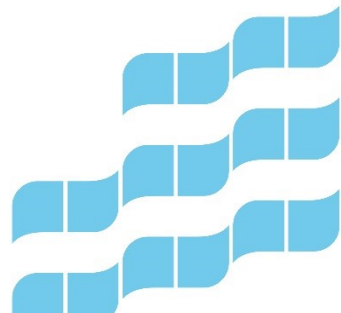

Liite: Elinvoima- ja osaamislautakunta 13.9.2022

Vuoden 2023 talousarvioesityksen yhteydessä käsiteltävä valtuustoaloite

Nuorisovaltuuston aloite Tampereen kaupungin oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten toimintaedellytysten yhdenvertaisuuden kehittämisestä (TRE:4716/12.00.01/2022)

Nuorisovaltuuston aloite Tampereen kaupungin oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten toimintaedellytysten yhdenvertaisuuden kehittämiseksi

Perusopetuksen vastaus aloitteeseen:

Perusopetuksessa on laadittu kouluille alla olevat yhteiset oppilaskunnan hallituksen toimintalinjaukset.

- Oppilaskunnan hallituksen edustajat valitaan koko koulun laajuisilla vaaleilla ja jokaisella oppilaalla on mahdollisuus osallistua oppilaskunnan päätöksentekoon yleiskokouksessa.
- Noin kerran kuukaudessa oppilaskunnan hallituksen edustajat osallistuvat kaikki opettajat yhteen kokoavaan kokoukseen. Oppilaskunnan hallituksen edustajat ovat läsnä kokouksessa yhteisten asioiden käsittelyn aikana.
- Oppilaskunnan hallituksen edustajat osallistuvat yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kokouksiin oppilaitoksissa.
- Jokainen koulu laatii oppilaskunnan hallituksen toiminnan vuosikellon ja liittää sen osaksi koulun lukuvuosisuunnitelmaa.

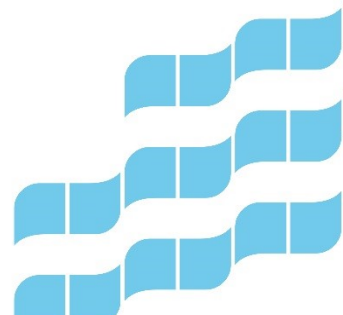
Perusopetuksessa koulun kehittämismäärärahoista erotetaan selkeät toimintamäärärahat oppilaskunnan hallituksen käyttöön. Rehtori varmistaa, että koulussa huolehditaan oppilaskuntatoiminnan ohjaamisen riittävästä resursseista. Tämä mahdollistaa oppilaskunnan omatoimisen talousarvion laatimisen lukuvuosittain. Toimintamäärärahojen korottaminen noin tuhanteen euroon lukuvuotta kohden vaatisi lisää resurssointia.

Perusopetuksessa oppilaskunnan ohjaustyön palkkio määräytyy OVTES 17 §:n mukaan. Sen mukaan vuosiluokkien 7–9 oppilaskunnan ohjaajaksi määrätyle opettajanviran haltijalle puolta vuosiviikkotuntipalkkiota vastaava korvaus, kun koulussa on 1–6 palkkaperusteryhmää ja yhtä vuosiviikkotuntipalkkiota vastaava korvaus, kun koulussa on 7–14 palkkaperusteryhmää ja puoltatoista vuosiviikkotuntipalkkiota vastaava tätä suuremmissa kouluissa. Tampereen peruskouluissa vuosiluokilla 1–9 oppilaskunnan ohjaustyötä tekevät opettajat saavat puoli vuosiviikkotuntipalkkiota vastaavan korvauksen.

Nuorisovaltuuston aloitteessa esitetyn oppilas- ja opiskelijakuntakoordinaattorin tarve ja sen edellyttämät taloudelliset resurssit on tarkemmin selvitetävä. Ulkopuolisen henkilön palkkaaminen ei välttämättä ole ratkaisu oppilaskuntien toiminnan yhdenvertaiselle kehittämiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien lisäämiselle. Avainasemassa on oppilaskuntien hallitusten puheenjohtajien, ohjaavien opettajien, rehtorien sekä perusopetuksen hallinnon välinen yhteistyö asian edistämiseksi.

Nuorisovaltuusto toivoo kouluilta huonetta tai tilaa toiminnan harjoittamiseksi. Perusopetuksen kouluissa on varattu tila jokaisesta koulusta oppilaskunnan toimintaa varten.

Nuorisovaltuusto esittää, että koulujen henkilökuntaa tulee kouluttaa vuosittain nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista sekä oppilaskuntatoiminnasta. Opetusministeriössä oppilaskuntatoiminnan tueksi laaditut oppaat antavat ohjeita ohjaavalle opettajalle tukimateriaalia ohjaamistyön tueksi. Lisäksi Tampereen seudun kasvatus- ja opetusalan henkilöstön osaamisen kehittämispalvelun ja -verkoston Osakkeen kautta opettajille tarjotaan koulutuskokonaisuuksia oppilaiden osallisuuden sekä demokratia- ja yhteistyötaitojen vahvistamiseksi. Osallisuus ja aktiivinen kansalaisuus / toimijuus korostuvat perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisessa pedagogiikassa, kuten oppimiskäsityksessä, tavoitteissa ja arviointikulttuurissa. Ne sisältyvät myös mm. perusopetuksen arvoihin ja toimintakulttuuriin. Yksi opetussuunnitelman laaja-alaisista osaamisalueista on osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen.

Lukiokoulutuksen vastaus aloitteeseen:

Nuorisovaltuusto on aloitteessaan nostanut esiin tarpeen kehittää oppilaitosten asennekulttuuria nykyistä oppilas- ja opiskelijakuntamyönteisemmäksi. Lukioiden 2021 käyttöön ottamisessa uusissa opetussuunnitelmissa korostuvat hyvinvointi, vuorovaikutus ja osallisuus. Lukiokoulutusta ollaan siis kehittämässä kohti osallistavampaa toimintakulttuuria.

Tampereen kaupungin lukiokoulutuksen hallinto on järjestänyt vuosittain opiskelijakuntien hallitusten puheenjohtajien kanssa tapaamisen ja jatkossa tapaamisia järjestetään kaksi kertaa lukuvuodessa. Tapaamisten tarkoituksena on mm. yhteisistä käytänteistä sopiminen ja yhdenvertaisten toimintatapojen turvaaminen. Opiskelijakuntien hallituksille myönnetään lukuvuosittain myös rahallista avustusta 400 euroa / lukio opiskelijoille tarkoitettuna toiminnan tukemiseksi. Summaa on korotettu sadalla eurolla syksystä 2021 alkaen. Alkaneen lukuvuoden 2022–2023 osalta päätös rahoituksesta on jo tehty. Jaettavaa summaa tarkastellaan seuraavan kerran aikaisintaan lukuvuodelle 2023–2024.

Lukioissa on opettajakunnasta valittu henkilö, jolle opiskelijakuntatoiminnan ohjaaminen on vastuutettu. Ohjaavien opettajien tapaamisilla ja kouluttamisella voidaan myös edistää lukioiden opiskelijakuntien hallitusten yhdenvertaisia vaikuttamismahdollisuuksia ja kehittää toimintaa kokonaisuudessaan.

Lukiokoulutuksessa on käynnistymässä lukioiden johtamisjärjestelmien kehittäminen. Osana johtamisen kehittämistä käsitellään myös opiskelijoiden osallisuus oppilaitosten opiskelijoita koskevassa päätöksenteossa. Tällä tavoin halutaan osaltaan turvata ja lisätä nuorten vaikuttamismahdollisuuksia lukioiden toiminnassa.

Nuorisovaltuuston aloitteessa esitetyn oppilas- ja opiskelijakuntakoordinaattorin tarve ja sen edellyttämät taloudelliset resurssit on tarvittaessa vielä tarkemmin selvitettävä. Lukiokoulutuksen näkökulmasta ulkopuolisen henkilön palkkaaminen ei ole ratkaisu opiskelijakuntien toiminnan yhdenvertaiselle kehittämiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien lisäämiselle. Avainasemassa on opiskelijakuntien hallitusten puheenjohtajien, ohjaavien opettajien, rehtorien sekä lukiokoulutuksen hallinnon välinen yhteistyö asian edistämiseksi.

Oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten toimintaedellytysten kehittämiseksi ei ole erikseen varattu määrärahaa lukiokoulutuksen talousarvioesityksessä.

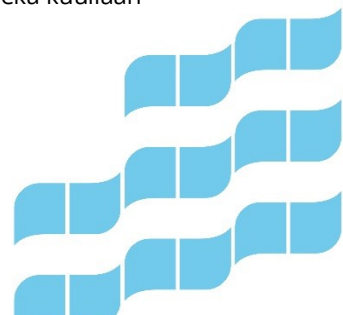
Tampereen seudun ammattiopisto Tredun vastaus aloitteeseen:

Tampereen Nuorisovaltuusto esittää aloitteessaan, että Tampereen peruskoulujen, lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten oppilas- ja opiskelijakuntien hallituksille tulee turvata riittävät ja yhdenvertaiset toimintaedellytykset. Tavoitteena on muun muassa luoda opiskelijamyönteinen asennekulttuuri ja opiskelijakuntatoiminnan jatkuvuus.

Tampereen seudun ammattiopisto, Tredu toimii 12 kunnan ammatillisen koulutuksen yhteistoiminta-alueena. Toimipisteitä on seitsemän kunnan alueella yhteensä 14, joista viisi sijaitsee Tampereella. Tredussa on noin 11 000 opiskelijaa ja jokaisessa toimipisteessä toteutetaan lakisääteistä opiskelijakunta- ja tutortoimintaa opiskelijoiden tarpeet ja toiveet huomioiden.

Tredun toimipistekohtaisten opiskelijakuntien lisäksi Tredussa toimii yhteinen Tredutasoinen opiskelijakunnan edustajisto, joka kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukukaudessa. Toimipistekohtaiset opiskelijakunnan hallitukset tai ryhmäedustajat valitsevat toimipisteen opiskelijoista edustajistoon kulloinkin osallistuvat kaksi opiskelijaa.

Tredussa on kolme kampusta, joissa opiskelijakuntatoimintaa ohjaavat kampuskoordinaattorit sekä kaksi Tredutasoista opiskelijakuntatoiminnan koordinaattoria osa-aikaisesti. Koordinaattorit valmistelevat yhdessä ohjaavien opettajien ja edustajiston kanssa Tredun johdon ja opiskelijakunnan tapaamiset ja kokoukset sisältöineen vuosikellon mukaisesti. Tapaamisissa keskustellaan opiskelijoilta nousseista asioista sekä kuullaan

johdon terveiset. Tredutasoisten koordinaattoreiden tehtäviin kuuluu lisäksi kehittää opiskelijan vaikuttamisen väyliä hyödyntäen eri kanavia sekä tukea hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistamista yhteistyössä kampuskoordinaattoreiden ja opinto-ohjaajien kanssa. Tärkeänä tavoitteena on myös positiivisen hengen luominen sekä ammatillisen koulutuksen noste.

Tredun opiskelijoita kutsutaan eri työryhmiin ja toimikuntiin kehittämään oppilaitoksen toimintaa sekä ilmaisemaan mielipiteensä heidän asemaansa vaikuttavista asioista. Näistä esimerkkinä muun muassa ”Kestävä elämäntapa” -strategisen painopisteen mukainen ”Yhdenvertainen ja moninainen Tredu”. Tredun johto sekä koordinaattorit pyytävät edustajistolta kannanottoja, lausuntoja sekä esityksiä opiskelijoita koskevista ajankohtaisista tai valmistelussa olevista asioista. Opiskelijoilla on lisäksi mahdollisuus palautteen antoon muun muassa kaksi kertaa vuodessa jokaisessa toimipisteessä toteutettavissa opiskelijapalautefoorumeissa.

Tredun toimipisteiden opiskelijakuntatoimintaan varataan toimintarahoitusta vuosittain Tredun talousarviossa. Toimintarahoitusta muodostuu Tredun sisäisestä rahoituksesta sekä opiskelijakunnan omasta toiminnasta.

Tredu näkee myönteisenä kehittämisajatuksena, että eri kouluasteille rekrytoitaisiin yhteinen oppilas- ja opiskelijakuntakoordinaattori, mikäli rahoitus huomioidaan Tampereen kaupungin talousarviossa.

Yhteenveto:

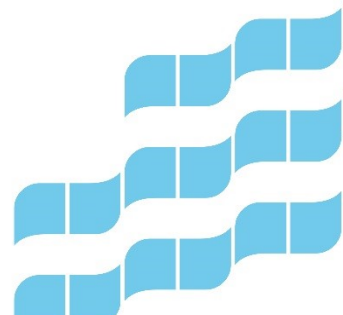
Elinvoima- ja osaamislautakunnan talousarvioesityksessä vuodelle 2023 ei ole varauduttu täysipäiväisen oppilas- ja opiskelijakuntakoordinaattorin rekrytoimiseksi perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja Tredun yhteiseksi työntekijäksi. Perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja Tredussa jatketaan oppilas- ja opiskelijakuntien sekä niiden hallitusten toimintaedellytysten kehittämistä yhdessä oppilaiden ja opiskelijoiden kanssa.

Valmistelijat:

Opetusjohtaja (perusopetus), Ulla-Maija Ojalampi, ulla.ojalampi@tampere.fi, puh. 050 428 3044

Lukiokoulutuksen johtaja Mari Aalto, mari.aalto1@tampere.fi, puh. 040 187 4593

Ammatillisen koulutuksen johtaja, Kirsi Viskari, kirsi.viskari@tampere.fi, puh. 0400 376 420

Nuorisovaltuuston aloite Tampereen kaupungin oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten toimintaedellytysten yhdenvertaisuuden kehittämisestä

Tampereen kaupungin peruskoulujen, lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten toimintaedellytyksissä on paljon oppilaitoskohtaisia eroavaisuuksia. Esimerkiksi osassa kaupungin ylläpitämistä oppilaitoksista oppilas- tai opiskelijakunnan hallituksen edustajat pääsevät ansiokkaasti oppilaitoksen tärkeimpien työryhmien kokouksiin, toisissa taas yksittäisenkin asian läpi vieminen voi olla nuorille kovin haasteellista.

Vuoden 2021 kouluterveyskyselyn tulosten pohjalta esimerkiksi lukioiden 1. ja 2. vuosikurssien opiskelijoista vain noin 10,2 % koki koulunsa vaikuttamismahdollisuudet hyväksi. Tämä on erittäin huolestuttavaa, ja näiden tulosten pohjalta oppilas- ja opiskelijakuntien toimintaedellytysten kehittämiseksi olisi todella suurta kysyntää ja ennen kaikkea tarvetta.

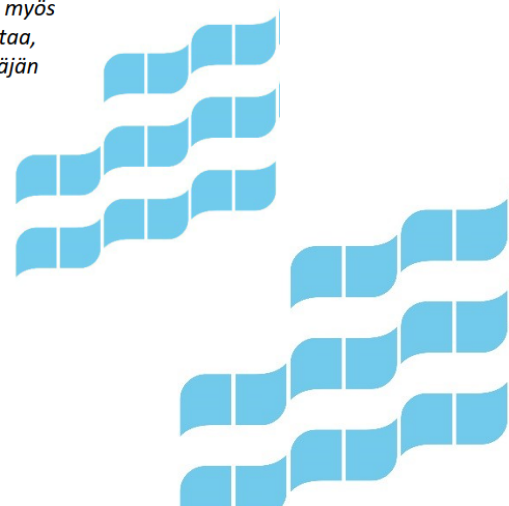
Tampereen kaupungin nuorisovaltuusto on käynnistänyt vuoden 2022 alussa oppilas- ja opiskelijakuntien yhdenvertaisuuden kehittämishankkeen. Sen tavoitteena on luoda oppilas- ja opiskelijakuntamyönteinen asennekulttuuri, varmistaa riittävät ja yhdenvertaiset toimintaedellytykset, yhdenmukaistaa oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten valintamenettelyitä, kehittää oppilas- ja opiskelijakuntatoiminnan näkyvyyttä ja saavutettavuutta sekä varmistaa oppilas- ja opiskelijakuntatoiminnan jatkuvuus. Tämän aloitteen sisältö on koottu kehittämishankkeen työryhmän keskusteluiden pohjalta sekä oppilas- ja opiskelijakuntatoimijoilta saadun palautteen perusteella.

On käytännössä oppilaitoksesta riippuvaista, miten hyvin nuori voi omaan elinympäristöönsä vaikuttaa. Nuorisovaltuusto haluaa purkaa oppilaitosten välistä segregatiota ja edistää nuorten välistä tasa-arvoa heidän taustastaan ja oppilaitoksestaan riippumatta. Riittävät toimintaedellytykset oppilas- ja opiskelijakuntatoiminnalle mahdollistavat kokonaisvaltaisen ja nuorisolähtöisen toiminnan. Olisikin tarkoituksenmukaista kehittää oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten toimintaedellytyksiä siten, että Tampereen kaupungin oppilaitoksissa jokaisella nuorella olisi yhdenvertaiset osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet.

Nuorisovaltuusto näkee, että nuorten yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistumiselle ja vaikuttamiselle turvataan riittävillä oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten toimintaedellytyksillä. Ne mahdollistaisivat aidosti nuorisolähtöisen toiminnan, jota suunniteltaisiin yhteistyössä oppilas- tai opiskelijakunnan toiminnasta vastuussa olevan henkilökunnan jäsenen kanssa.

Oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten toimintaedellytyksiä tulisi kehittää sillä tavoin, että toiminnan järjestämiseen varattu toimintamäärärahoja korotettaisiin noin tuhanteen euroon lukuvuotta kohden. Työntekijäresurssin tulisi myös olla oppilas- tai opiskelijakunnan hallituksen käyttötärpeen mukainen ja tämän lisäkorvaus ohjaustyöstä olla siihen suhteutettuna kohtuullisen kokoinen. Lisäksi tulisi kehittää kaupunginlaajuinen toimintamalli oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten edustajien mukaan ottamiseen oppilaitoksen opettajainkokouksiin ja muihin koulun tärkeimpien työryhmien kokouksiin. Osassa oppilaitoksista oppilas- tai opiskelijakunnan käyttöön on varattu huone toiminnan harjoittamiseksi. Tämä toimintatapa olisi hyvä ottaa käytäntöön jokaisessa Tampereen kaupungin oppilaitoksessa ja mahdollisuuksia siihen tulisi selvittää.

Tässä on esimerkiksi ote lukiolaista, jossa kerrotaan opiskelijakuntatoiminnan järjestämisestä seuraavaa: *“Jokaisella oppilaitoksella, jossa järjestetään tässä laissa tarkoitettua koulutusta, tulee olla sen opiskelijoista muodostuva opiskelijakunta. Koulutuksen järjestäjän eri oppilaitoksilla voi olla myös yhteinen opiskelijakunta. Opiskelijakunnan tehtävänä on edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista sekä kehittää opiskelijoiden ja koulutuksen järjestäjän välistä yhteistyötä. Opiskelijakunnat myös osaltaan valmistavat opiskelijoita aktiiviseen ja*

 TAMPEREEN NUORISOVALTUUSTO

kriittiseen kansalaisuuteen. Koulutuksen järjestäjän tulee turvata opiskelijakunnalle riittävät toimintaedellytykset.” Olisi myös lain hengen mukaista turvata oppilas- ja opiskelijakuntien toimintaedellytykset. Laki ei määrittele erikseen sitä, mitä toimintaedellytyksillä tarkoitetaan, mutta nuorisovaltuuston oppilas- ja opiskelijakuntien yhdenvertaisuuden kehittämishankkeen selvitysten mukaisesti edellä mainitut asiat ovat riittävä pohja nuorten toimivalle vaikuttamistyölle.

Oppilaitosten henkilökuntaa tulisi kouluttaa vuosittain nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista sekä oppilas- ja opiskelijakuntatoiminnasta Tampereen kaupungissa. On olennaisen tärkeää muuttaa koko oppilaitoksen asennekulttuuria nykyistä oppilas- ja opiskelijakuntamyönteisemmäksi. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että jokaisen on tiedostettava olemassa olevat mahdollisuudet ja kertoa niistä eteenpäin nuorille. Tällä tavoin turvataan toiminnan tunnettavuus ja saavutettavuus sekä saadaan luotua pysyvä ja vaikuttava toimintakulttuurin muutos.

Pysyvän muutoksen aikaansaamiseksi olisi tarkoituksenmukaista rekrytoida täysipäiväinen oppilas- ja opiskelijakuntakoordinaattori yhteiseksi työntekijäksi Tampereen kaupungin perusopetukseen, lukiokoulutukseen ja Treduun. Tämän henkilön työtehtäviin kuuluisi oppilas- ja opiskelijakuntatoiminnan kehittäminen, sen ylläpitäminen, yhteistyö oppilaitosten ohjaavien opettajien kanssa sekä toiminnan jatkuvuuden varmistaminen.

Nuorisovaltuusto järjestää vuosittain kaksi kouluneuvoston kokousta. Näihin kokoontumisiin kutsutaan mukaan kaksi edustajaa jokaisesta Tampereen alueella toimivan oppilaitoksen oppilas- ja opiskelijakunnan hallituksesta. Kouluneuvoston roolia voisi tulevaisuudessa korostaa siten, että sen järjestämiseen voisi tulla tiiviimmin mukaan Tampereen kaupungin perusopetus, lukiokoulutus ja Tredu. Kouluneuvostosta voitaisiin luoda yhteistyöllä oppilas- ja opiskelijakuntatoiminnan keskustelufoorumi, jossa voitaisiin yhdessä löytää toimivia tapoja toiminnan kehittämiseen monipuolisesti erilaisten oppilaitosten välillä.

Oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten kehittämistyössä olisi otettava mukaan myös yksityiset oppilaitokset, jotta aloitteessa esitetyt toimenpiteet koskisivat mahdollisimman laaja-alaisesti jokaista tamperelaista nuorta. On tärkeää varmistaa myös näiden koulutusten järjestäjien oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten riittävät toimintaedellytykset yhdenvertaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi.

Tampereen kaupungin nuorisovaltuusto edellyttää aloitteessaan, että Tampereen kaupunki ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin ja turvaa peruskoulujen, lukioiden sekä ammatillisten oppilaitosten oppilas- ja opiskelijakuntien riittävät toimintaedellytykset.

Tampereen nuorisovaltuuston puolesta,

Nuorisovaltuuston puheenjohtaja
Arttu Vuori

Lisätietoja:
Tampereen kaupungin nuorisovaltuusto
nuorisovaltuusto@tampere.fi

Hyväksytty nuorisovaltuuston kokouksessa 24.5.2022.

